

והגדת לבנד

פרשת פקודי

מריבה כשרה.

"חיים, אתה צודק. בכוחות עצמך לעולם לא תוכל לנצח. האויב שלך הוא גדול, חזק, מבוגר ומנוסה יותר ממך. הוא מכיר את כל התחבולות. אך בכל זאת יש לך יתרון גדול עליו."

"ומהו?"
 "לך יש את בעל הברית החזק ביותר בעולם: הקדוש ברוך הוא. הגמ' (קידושין ל' ע"ב) מספרת שכל יום מתגבר היצר הרע על האדם ומנסה להורגו, ולולא עזרתו של הקב"ה, לא יכול היה האדם להמשיך ולהתקיים. ורעיון זה מובע בפרשת השבוע הזה, חיים."

"איפה, אמא?"

"בפרק מ', פסוק ב'. ה' מדבר אל משה ואומר לו: 'ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אוהל מועד'. משה רבינו הקים את בעצמו. רש"י (ל"ט, כל המשכן

ל"ג) מספר לנו ששום אדם לא

קשה הם היו כבדים מדי." אמר הם היו כבדים מדי כיצד יכול היה משה בעצמו?
 מאוד, חיים. רש"י מתאר דשמייה הגדולה שהיתה לעשות פעולות של הקמת זאת, והמשכן הקים את עצמו. רמז לכל פעולותיו של האדם. לעשות את כל מה שמוטל מה שאנו יכולים לעשות במלאכה, וה' מסיים אותה עבורנו. הדבר נכון במיוחד במלחמתנו נגד היצר הרע. אין שום סיכוי שנצא אותו ללא עזרתו של הקב"ה."

היה יכול להרים את המשכן, כי "אבל אמא, לאדם רגיל, לעשות זאת "שאלה טובה את הסייעתא למשה. ה' אמר לו המשכן. משה עשה הכלי יקר לומד מכאן אין ביכולתנו עלינו בעולם. כל הוא להתחיל הדבר נכון במיוחד במלחמתנו נגד היצר הרע. אין שום סיכוי שנצא אותו ללא עזרתו של הקב"ה."

"אמא, זוהי מחשבה מחוקת כל כך."
 "ואתה אכן זקוק לחיזוק, חיים. אתה וכל אחד מאיתנו נאבקים יום יום מאבק קשה. ותקוותנו היחידה להצלחה היא לדעת שאיננו לבד במאבק זה. ה' נמצא כאן לעזור לנו. עלינו רק לפנות אליו ולבקש את עזרתו."

הצילו את העץ!

"חזי, האם אתה יכול לעשות לי טובה?"
 "ודאי, צבי."

"האם אתה יכול להשאיל לי את המשור החשמלי שלך? אני צריך לכרות את עץ הדובדבן שלי."
 "אבל העץ שלך מניב פירות יפים וטעימים. התורה איננה מרשה לנו לכרות עצי פרי."
 "מישהו הציע לי מחיר טוב עבור העץ עצמו. אני זקוק לכסף, ולכן בכונתי לכרות את העץ ולמכור אותו לו."

השאלה היא: האם מותר לכרות עץ פרי על מנת למכור את הקרשים שיופקו ממנו?

והתשובה היא: נאמר בפסוק "לא תשחית את עצה [של העיר]... כי ממנו תאכל" (דברים כ', י"ט). הגמרא (בבא קמא צ"א ע"ב) מסבירה שאסור לכרות עצי פרי. ספר החינוך (מצוה תקכ"ט) מבאר שאם יש סיבה לכרות את העץ, מותר לעשות זאת. לדוגמא, אם העץ מזיק לעץ של שכן או לרכושו, או אם הקרשים שניתן להפיק מהעץ יקרים, מותר לכרותו. הרמב"ם (הל' מלכים ו', ח"י) פוסק שהתורה אוסרת רק השחתת עצי פרי סתם, כשאין בכריתה תועלת. חז"ל הרחיבו איסור זה וכולל בו גם השחתת חסרת-טעם של כלים, בגדים, בניינים, בארות, מזון או כל דבר אחר. אך אם יש סיבה טובה להשחית דבר, הרי מותר לעשות זאת. עשיית רווחים נחשבת כסיבה טובה. ולכן, מותר לכרות עץ פרי על מנת למכור את קרשיו.

חידות אלה והתשובות עליהן הן לצורך לימוד ודיון בלבד. אין לסמוך עליהם למעשה. יש להפנות את השאלה לרב כדי לקבל ממנו את הפסק הנכון.

איננו לבד

"חיים, אתה נראה עייף."
 "אני באמת עייף, אמא."
 "מה עשית שכל כך התעייפת?"
 "רבתי כל היום."

אמו של חיים מופתעת. חיים? הבן שלה? רב עם מישהו? היא ובעלה תמיד הדגישו את החשיבות של השלום. השלום היה תמיד אבן פינה בחינוך הילדים. כיצד יכול להיות שחיים שקוע במריבה עם מישהו כל היום?

"בוא, חיים יקירי. אני אביא לך שתייה חמה ונשב ונדבר על זה."

חיים שמח להענות להזמנת אמו. הוא יושב ולוגם לאט מכוס השוקו החם.

"חיים, אני רוצה לעזור לך. ספר לי על הריב שהיה לך."
 "אין בעיה, אמא. קודם כל, אני חייב לומר לך שהמריבה הזו לעולם לא תסתיים. הצד השני שונא אותי ולא יתן לי לנוח לרגע. הוא כל הזמן מטריד אותי ומנסה לעשות ממני צחוק. ניצחתי אותו פעמים רבות, אך הוא תמיד חוזר ומופיע."

אמו של חיים המומה. עליה לברר את העניין ללא דיחוי.

"חיים, זה נשמע ממש רציני. ספר לי מי זה שאתה רב איתו, ועל מה הויכוח."

"אמא, האויב שלי הוא... היצר הרע! הוא מטריד אותי מהרגע שאני פוקח את עיני בבוקר. הוא אומר לי להשאר במיטה ולאחר לבית הספר. הוא רוצה שאני אברך ואתפלל בחופזה. הוא ישמח מאוד אם אני לא אתן לזקן לשבת באוטובוס. הוא מנסה לגרום לי לחלום ולדבר בזמן השיעורים. בקיצור, הוא רוצה שאני אעשה כמה שיותר עבירות. אמא, כיצד אוכל לנצח במלחמה הזו?"

אמו של חיים נרגעת ומחייכת. ברוך ה', המריבה של בנה היא

ילדים יקרים...
 מתי מתגרה בכם היצר הרע? בבוקר כשצריך לקום מהמיטה? בתפילה כאשר אתם מנסים להתכוון? כאשר אתם אמורים להתחלק בעוגה עם אחיכם אבל רוצים את העוגה כולה לעצמכם? בזמן שצריך להכין שיעורי בית? כל אלו הם זמנים של חולשה. היצר הרע אורב לנו ומנסה להפילנו בפת. מה נוכל לעשות כדי לנצח? לקרוא לאבינו שבשמיים. הוא מוכן, ורוצה, ויכול לעזור לנו. ובעזרתו אכן ננצח. איננו לבד במערכה.